

6. SINIF SOSYAL BİLGİLER DERSİ

1. DÖNEM 1. ORTAK YAZILI SINAV PROVASI · PUANLAMA ANAHTARI

Senaryo 2 · Kitapçık A · Sezgi Empati Educational Assessments · www.sanalsinav.com

1. SB.6.1.1 · Dâhil olduğu grupların ve bu gruplardaki rollerinin zaman içerisinde değişebileceğine ilişkin çıkarım yapabilme · orta

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Hilal'in kız çocuğu iken abla rolünü de kazandığını belirtir.	3
a)	Bu değişimi kardeşinin doğmasıyla açıklar.	3
b)	Yaşı ilerledikçe dâhil olduğu grupların ve rollerin arttığı, çeşitlendiği çıkarımını yapar.	5
c)	Akla yatkın bir grup ve rol tahmin eder (lise öğrencisi, yüzme takımı kaptanı, okul meclisi üyesi, üniversite öğrencisi vb.).	2
c)	Tahminini çizelgedeki bir bilgiye dayandırır (ör. yüzme takımındaki ilerleyişi, okul basamaklarının değişmesi).	2

a) Örnek cevap: Önce yalnızca ailenin kızıydı; 3 yaşında kardeşi Can doğunca abla rolünü de kazandı.

b) Örnek cevap: Hilal büyüdükçe katıldığı grupların sayısı arttı ve rolleri çeşitlendi; bir kişinin grupları ve rolleri zamanla değişir.

c) Örnek cevap: Yüzme takımında kaptan olabilir; çünkü 9 yaşında kursa başlayıp 11 yaşında takıma girmiş, sporda ilerliyor.

Sık hatalar: Çizelgedeki bilgileri yalnızca sıralayıp çıkarım yapmamak; Tahmini gerekçelendirmemek

2. SB.6.1.1 · Dâhil olduğu grupların ve bu gruplardaki rollerinin zaman içerisinde değişebileceğine ilişkin çıkarım yapabilme · orta

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Annenin grubunun yakın çevreden (mahalle) ve yüz yüze kurulduğunu, Burak'ın grubunun ise uzaktaki kişileri de kapsadığını belirtir.	6
a)	Grupların oluşma biçiminin teknoloji ve yaşam koşullarına bağlı olarak değiştiği çıkarımını yapar.	3
b)	Çevrim içi toplantı yönetme rolünün internet ve iletişim teknolojileri olmadan mümkün olmadığını, annesinin çocukluğunda bu imkânların bulunmadığını açıklar.	6

a) Örnek cevap: Annesinin arkadaş grubu yalnızca mahalledeki çocuklardan oluşuyordu ve yüz yüze görüşüyorlardı. Burak'ın grubunda ise başka şehirlerdeki kuzenleri de var. Demek ki teknoloji geliştikçe gruplar yakın çevrenin dışına taşıyor, grupların oluşma biçimi değişiyor.

b) Örnek cevap: Çevrim içi toplantı ancak internet ve bilgisayar ya da telefonla yapılabilir. Annesi çocukken bu imkânlar olmadığı için böyle bir rol yoktu.

Sık hatalar: Yalnız iki dönemi anlatıp karşılaştırma yapmamak; Değişimin nedenini belirtmemek

3. SB.6.1.2 · Kültürel bağlarımızın ve millî değerlerimizin toplumsal birliğe etkisini yorumlayabilme · orta

10 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Birinci örneği yazar (Türkçe, Nasreddin Hoca fıkraları, yemekler, bayramlar).	2
a)	İkinci örneği yazar.	2
b)	Ortak dil ve kültürün, uzakta yaşasalar da insanları birbirine ve ülkelerine bağladığını yorumlar.	4
b)	Bu bağlılığın toplumsal birliğe katkısını belirtir.	2

a) Örnek cevap: Türkçe konuşmaları ve Nasreddin Hoca fıkralarına birlikte gülmeleri.

b) Örnek cevap: Aybüke başka bir ülkede yaşasa da aynı dili konuşması ve aynı gelenekleri yaşatması onu kuzenlerine ve Türkiye'ye bağlar. Bu bağlar, nerede yaşarsak yaşayalım aynı toplumun parçası olduğumuzu hissettirir ve birliği güçlendirir.

Sık hatalar: Kültürel bağ yerine yer adlarını yazmak; Bağların etkisini yalnızca aile içinde düşünmek

4. SB.6.1.2 · Kültürel bağlarımızın ve millî değerlerimizin toplumsal birliğe etkisini yorumlayabilme · zor

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Burak'ın ve Kerem'in önerilerini belirler.	2
a)	Bunların kişisel tercih olduğunu, toplumun bütününe paylaşılan ortak değerler olmadığını gerekçe olarak yazar.	4
b)	Takımın taraftarlarını bir araya getirdiğini kabul eder.	2
b)	Takım tutmanın toplumun tamamını kapsamadığını, rakip taraftarlar arasında ayrılık da yaratabildiğini belirterek görüşün panonun amacına uymadığını gerekçelendirir.	4
c)	Uygun önerilerden birinin (İstiklal Marşı, Türkçe, misafirperverlik) birliği güçlendirmesine yerinde bir örnek verip yorumlar.	3

a) Örnek cevap: Burak'ın futbol takımı ve Kerem'in bilgisayar oyunu. İkisi de kişisel tercihtir; toplumun bütünü tarafından paylaşılan ortak değerler değildir.

b) Örnek cevap: Takım, taraftarlarını gerçekten bir araya getirir. Ancak herkes aynı takımı tutmaz; rakip taraftarlar arasında zaman zaman kırgınlık ve ayrılık da olur. Bu yüzden takım tutmak bütün toplumu birleştiren bir değer sayılamaz.

c) Örnek cevap: Türkçe: Ülkenin her yerinden insanlar aynı dili konuştuğu için birbirini anlar, dertlerini ve sevinçlerini paylaşır; bu da birliği güçlendirir.

Sık hatalar: Kişisel ilgi alanlarını ortak değerlerle karıştırmak; Burak'ın görüşünü gerekçesiz reddetmek ya da kabul etmek

5. SB.6.1.3 · Toplumsal hayatta karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerilerini müzakere edebilme · kolay

10 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Konuşmanın bir yararını yazar (komşuluk ilişkisinin bozulmaması, sorunun daha hızlı ve kırgınlık olmadan çözülmesi, karşı tarafın da gerekçesini anlatabilmesi vb.).	5
b)	İki tarafı da gözetken uygulanabilir bir öneri yazar (ör. müziğin belli bir saatten sonra kısılması, kulaklık kullanılması).	5

a) Örnek cevap: Komşular birbirine kırılmadan sorunu çözebilir; belki müzik dinleyenler rahatsızlık verdiklerinin farkında değildir.

b) Örnek cevap: Müzik saat 22.00'ye kadar dinlensin, sonrasında ses kısılsın ya da kulaklık kullanılsın.

Sık hatalar: Öneri yerine yalnızca yasak koymak; Konuşmanın yararını açıklamadan 'daha iyi' demek

6. SB.6.1.3 · Toplumsal hayatta karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerilerini müzakere edebilme · orta

10 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	Top oynayanların bir haklı gerekçesini yazar (hareket etme, oyun oynama ihtiyacı vb.).	3
a)	Oturmak isteyenlerin bir haklı gerekçesini yazar (dinlenme, güvenli ve sakin bir yer ihtiyacı vb.).	2
b)	İki grubun da kullanabileceği uygulanabilir bir çözüm yazar (gün ya da teneffüs sırası, alanın ikiye bölünmesi vb.).	5

a) Örnek cevap: Top oynayanlar teneffüste hareket etmek istiyor. Oturanlar ise sakin bir yerde dinlenmek ve topun çarpmasından korunmak istiyor.

b) Örnek cevap: Alan ikiye bölünsün; bir yarısı oyun, öbür yarısı oturma alanı olsun. Araya bir çizgi çekilsin.

Sık hatalar: Yalnız bir grubu haklı bulmak; Uygulanması mümkün olmayan bir çözüm önermek

7. SB.6.1.3 · Toplumsal hayatta karşılaşılan sorunlara yönelik çözüm önerilerini müzakere edebilme · zor

15 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	En kısa sürede sonuç verecek öneri olarak B'yi belirtir.	2
a)	En kalıcı öneri olarak C'yi belirtir.	2
a)	Seçimlerini tablodaki süre ve etki bilgileriyle gerekçelendirir.	2
b)	A ve C önerilerini birlikte ya da aşamalı olarak uygulamayı içeren bir uzlaşma önerisi yazar (B'nin de eklenmesi kabul edilir).	5
b)	Uzlaşmanın iki tarafın kaygısını (hızlı sonuç ve kalıcılık) nasıl karşıladığını açıklar.	4

a) Örnek cevap: En kısa sürede sonuç veren B'dir, çünkü sonucu hemen görülür. En kalıcı olan C'dir, çünkü alışkanlıklar değiştiği için etkisi uzun sürer.

b) Örnek cevap: Önce sokaklara çöp kutuları konsun (A), aynı anda okullarda ve evlerde atık azaltma eğitimi başlasın (C). Kutular kısa sürede sokakları rahatlatır, eğitim ise sorunu kökten çözer. Böylece iki tarafın istediği de gerçekleşir.

Sık hatalar: Tablodaki bilgiyi kullanmadan görüş bildirmek; Uzlaşma yerine bir tarafı tamamen haklı çıkarmak

8. SB.6.2.1 · Ülkemizin, kıtaların ve okyanusların konum özelliklerini algılayabilme · orta

10 puan

Madde	Ölçüt	Puan
a)	(1) numaralı cümleyi belirleyip Türkiye'nin Kuzey Yarım Küre'de olduğunu yazar.	4
a)	(4) numaralı cümleyi belirleyip Türkiye'nin okyanusa kıyısı olmadığını, doğusunda kara komşuları bulunduğunu yazar.	4
b)	Atlas Okyanusu'nu yazar.	2

a) Örnek cevap: (1) yanlış: Türkiye Kuzey Yarım Küre'de yer alır. (4) yanlış: Türkiye'nin okyanusa kıyısı yoktur; doğusunda kara komşuları bulunur.

b) Örnek cevap: Atlas Okyanusu.

Sık hatalar: Doğru olan (2) ya da (3) numaralı cümleyi yanlış sanmak; Yanlış bulup doğrusunu yazmamak